

EDUSKUNNAN VASTAUS 197/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle rekisteröidyn TEL-lisäeläkejärjestelmän lakkauttamiseksi ja eräksi muiksi lisäeläkettä koskeviksi muutoksiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä rekisteröidyn TEL-lisäeläkejärjestelmän lakkauttamiseksi ja eräksi muiksi lisäeläkettä koskeviksi muutoksiksi (HE 162/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 28/2013 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijän eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 32 §:n 5 ja 6 momentti sekä *lisätään* lakiin uusi 30 a—30 c § seuraavasti:

30 a §

Rekisteröidyn lisäeläketurvan mukaiseen eläkkeeseen sovelletaan, mitä ennen 1 päivää tammikuuta 2007 voimassa olleessa TEL-lain 11 §:ssä ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä sekä TEL-lain muuttamisesta annettujen lakien 1482/1995, 1263/1999 ja 634/2003 voimaantulosäännöksissä säädettiin.

TEL-lain mukaista vähimmäisturvaa koskevaan eläkejärjestelyyn, johon työnantaja on sisällyttänyt itsensä TEL-lain 1 §:n 3 momentin mukaisesti, sellaisena kuin se oli laeissa 395/1961 ja 639/1966, sovelletaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön 28 päivänä joulukuuta 2004 vahvistamia työnantajan eläkevakuutuksen vakaavien ehtojen ja perusteiden.

Edellä 1 ja 2 momentin estämättä rekisteröidyn lisäeläketurvan mukainen täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja osatyökyvyttömyyseläke täyden työkyvyttömyyseläkkeen määräiseksi vanhuuseläkkeeksi samasta iästä kuin työntekijän eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

30 b §

Edellä 30 a §:n 1 momentissa tarkoitettua lisäeläketurvaa koskeva vakuutus (*lisäeläkevakuutus*) päätetään 31 päivänä joulukuuta 2016 ja ansaitusta lisäeläkkeestä muodostetaan 65 vuoden vanhuuseläkeikää vastaava vapaakirja.

Jos 1 momentissa mainittuna ajankohtana työntekijän lisäeläkevakuutuksen mukainen

vanhuuseläkeikä on alempi kuin työntekijän eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen alin ikäraja, työntekijällä on 30 §:n estämättä oikeus 1 momentissa tarkoitettuun lisäeläkkeen vapaakirjaan ja aiemmin muodostettuihin lisäeläkkeen vapaakirjoihin sekä työntekijän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen aikaisintaan lisäeläkevakuutuksen mukaisessa vanhuuseläkeikässä. Edellytyksenä on lisäksi, että työsuhde, johon lisäeläketurva on liittynyt, jatkuu mainittuun vanhuuseläkeikään saakka tai päättyy aikaisintaan neljä kuukautta ennen mainitun eläkeiän täyttämistä. Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on myös, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, johon lisäeläketurva on liittynyt.

Kun lisäeläkevakuutus päättyy 1 momentin mukaisesti, työnantajalla on oikeus kertamaksulla ostaa eläkkeen määrän korotusta sellaisille lisäeläkevakuutuksen henkilöpiiriin kuuluvan ryhmän työntekijöille, jotka ovat täyttäneet lisäeläkevakuutuksen mukaisen vanhuuseläkeiän viimeistään 1 momentissa mainittuna ajankohtana ja joiden työsuhde lisäeläketurvan järjestäneeseen työnantajaan jatkuu edelleen. Edellytyksenä on lisäksi, että lisäeläketurvaa koskevaan vakuutus sopimukseen sisältyy oikeus eläketapahtuman yhteydessä kertamaksulla ostaa eläkkeen määrän korotusta. Kertamaksulla kustannettavan lisäeläkkeen määrää laskettaessa vanhuuseläkkeen eläketapahtuman katsotaan olevan 31 päivänä joulukuuta 2016.

30 c §

Edellä 30 a §:ssä tarkoitettut etuudet ovat työntekijän eläkelain ja merimieseläkelain mukaista eläketurvaa hoitavien eläkelaitosten yhteisesti kustannettavia.

Kukin 1 momentissa tarkoitettua lisäeläketurvaa vakuuttaneista eläkelaitoksista osallistuu vuosittain työntekijän eläkelain ja merimieseläkelain mukaista eläketurvaa hoitavien eläkelaitosten yhteisesti kustannettavien etuuksien aiheuttaman menon kustantamiseen 3 momentissa tarkoitettua lisäeläketurvan tasausvastuustaan työntekijän eläkelain 166 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisella osuudella siten kuin mainitun lain 179 §:n 4 momentin nojalla

annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään.

Työeläkevakuutusyhtiön ja eläkekassan vastuvelka sekä eläkesäätiön eläkevastuu 1 momentissa tarkoitetuista etuuksista muodostuu kokonaisuudessaan tasausvastuusta, johon lisätään vuosittain tasausvastuulle laskettu työntekijän eläkelain 166 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukainen perustekorko. Perustekorolla korotetusta tasausvastuusta vähennetään vuosittain 2 momentissa tarkoitettu kustannusosuus ja vastuvelan tai eläkevastuun laskuperusteissa määrätyt, etuuksien hoitamisesta aiheutuvien kulujen kattamiseksi tarkoitettut hoitosat.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Sen 30 c § tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Lain 30 a §:n 3 momenttia sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeisiin, joiden eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2014 tai sen jälkeen. Lain 30 a §:n 3 momenttia ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen osatyökyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen 1 päivää tammikuuta 2017 ja lisäeläkevakuutuksen mukainen vanhuuseläkeikä on alle 63 vuotta.

Lain 30 a §:n 3 momenttia sovelletaan myös sellaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen tämän lain voimaantuloa ja työntekijä täyttää työntekijän eläkelain (395/2006) mukaisen vanhuuseläkeiän tämän lain tultua voimaan. Mitä edellä säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä, koskee myös sellaista työttömyyseläkettä, joka on maksussa tämän lain voimaan tullessa.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske sellaista osatyökyvyttömyyseläkettä, jossa lisäeläkevakuutuksen mukainen vanhuuseläkeikä on alle 63 vuotta.

Kun lisäeläkevakuutukset päätetään 30 b §:n 1 momentin perusteella:

1) lisäeläketurvasta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016 kertynyt vastuvelka ja eläkevastuu, joka sisältää myös tasoitusmäärän, siirretään 1 päivänä tammikuuta 2017 lisäeläketurvan tasausvastuuseen;

2) lisäeläketurvan mukaiset etuudet ovat kokonaan 1 päivästä tammikuuta 2017 työntekijän eläkelain ja merimieseläkelain (1290/2006) mukaista eläketurvaa hoitavien eläkelaitosten yhteisesti kustannettavia; tällöin kunkin eläkelaitoksen 30 c §:n 2 momentissa tarkoitettu osuus yhteisesti kustannettavista menoista arvioidaan siten, että eläkelaitosten lisäeläketurvan tasausvastuiden yhteismäärä suhteessa tulevien vuosien yhteenlaskettuun lisäeläketurvan mukaisista etuuksista aiheutuvaan menoon pysyy samana kuin se arvion mukaan olisi ollut ilman muutosta.

Eläkelaitoksen, jossa tämän lain voimaan tullessa on jatkuvana voimassa olevia lisäeläkevakuutuksia, on viimeistään 30 päivänä huhti-

kuuta 2014 lähetettävällä kirjeellä tiedotettava lisäeläkevakuutuksen ottaneelle työnantajalle ja vakuutuksen piiriin kuuluville työntekijöille 30 b §:n 1 momentissa tarkoitettua lisäeläkevakuutuksen päättämisestä ja vaihtoehtoista, kuinka työnantaja voisi järjestää lisäeläkevakuutuksen päättymisen vuoksi työntekijälle karttumatta jäävää eläketurvaa korvaavan turvan. Lisäksi eläkelaitoksen on lähetettävä viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2014 edellä tarkoitettulle työnantajalle ja jokaiselle edellä tarkoitetuista työntekijöistä erikseen kirje, jossa on asianomaista työntekijää koskeva arvio lisäeläkevakuutuksen lakkauttamisen vuoksi hänelle karttumatta jäävän lisäeläketurvan määrästä.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 177 § sekä
muutetaan 173 §, 179 §:n 1 momentin 2 kohta ja 181 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 181 §:n 1 momentti laissa 1292/2006, seuraavasti:

173 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutuskustannuksista

Kukin eläkelaitos vastaa tämän lain mukaisen eläkkeen ja kuntoutusrahan siitä osasta, joka on 174—176 §:n mukaisesti rahastoitu kyseiseen eläkelaitokseen. Muilta osin eläkelaitokset vastaavat eläkkeiden kustannuksista yhdessä.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitokset, mukaan lukien Merimieseläkekassa, vastaavat yhteisesti seuraavista ku-

luista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

2) eläkkeiden ja kuntoutusrahojen ne osat, jotka ylittävät 174—176 §:n mukaiset määrät; tällöin kuntoutusrahan kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella kuntoutusraha on myönnetty;

181 §

Vastuu eläkelaitoksen joutuessa konkurssiin

Jos eläkelaitoksen tai Merimieseläkekassan konkurssin vuoksi eläke, kuntoutusetuus, 98 §:n mukaisesta indeksitarkistuksesta johtuva korotus taikka työntekijän eläkelain voimaanpano-

lain 30 a §:ssä tarkoitettu rekisteröity lisäetu jää kokonaan tai osittain turvaamatta, eläkelaitokset, mukaan lukien Merimieseläkekassa, vastaavat niistä yhteisesti eläkelaitoksessa tai Merimieseläkekassassa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Merimieseläkelain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan tällöin merimieseläkelain 153 §:n 2 momentissa säädettyä merimieseläkelain mukaisen eläkkeen tämän lain mukaista eläkettä vastaavaa osaa. Tarkemmat säännökset eläkelaitosten ja Merimieseläke-

kassan vastuusta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2014.

Lain 173 ja 177 §:ää sekä 179 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin 31 päivään joulukuuta 2016 sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

Laki

merimieseläkelain 160 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 160 §:n 1 momentti seuraavasti:

160 §

Vastuu eläkekassan tai muun eläkelaitoksen joutuessa konkurssiin

Jos eläkekassan tai työntekijän eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen eläkelaitosten konkurssin vuoksi eläke, kuntoutusetuus, 102 §:n mukaisesta indeksitarkistuksesta johtuva korotus taikka työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 a §:ssä tarkoitettu rekisteröity lisäetu jää kokonaan tai osittain turvaamatta, eläkekassa ja työntekijän eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen eläkelaitokset vastaavat

niistä yhteisesti eläkekassassa ja mainituissa eläkelaitoksissa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Tämän lain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan tällöin 153 §:n 2 momentissa säädettyä tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavaa osaa. Tarkemmat säännökset eläkekassan vastuusta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2014.

Laki

yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 29 ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 30 § ja

lisätään 29 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 799/2012, uusi 6 momentti seuraavasti:

29 §

Edellä 1 momentin estämättä lisäeläketurvan mukainen täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja osatyökyvyttömyyseläke täyden työkyvyttömyyseläkkeen määräiseksi vanhuuseläkkeeksi samasta iästä kuin yrittäjän eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

30 §

Edellä 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua lisäeläketurvaa vakuuttanut eläkelaitos kustantaa vuosittain maksamistaan lisäeläketurvan etuuksista aiheutuvan menon ensisijaisesti 2 momentissa tarkoitettua tasausvastuustaan. Jos eläkelaitoksen tasausvastuu ei riitä edellä tarkoitettujen menojen kustantamiseen tai jos eläkelaitoksella ei ole 2 momentissa tarkoitettua tasausvastuuta, yrittäjän eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastaavat lisäeläketurvan mukaisista etuuksista aiheutuvas- ta menosta yrittäjän eläkelain 139 §:n mukaisesti.

Työeläkevakuutusyhtiön ja eläkekassan vastuvelka 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua lisäeläketurvasta muodostuu kokonaisuudessaan tasausvastuusta, johon lisätään vuosittain tasausvastuulle laskettu yrittäjän eläkelain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettujen laskuperusteiden mukainen perustekorko. Perustekorolla korotetusta tasausvastuusta vähennetään vuosittain 1 momentissa tarkoitettujen eläkelaitoksen maksamista etuuksista aiheutuvat menot sekä edellä mainituissa laskuperusteissa määrätyt, etuuk- sien hoitamisesta aiheutuvia kuluja kattavat hoito-osat.

Jos lisäeläke jää kokonaan tai osittain turvaamatta eläkelaitoksen konkurssin vuoksi, yrittäjän eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen eläkelaitokset vastaavat siitä yhteisesti työntekijän eläkelain 181 §:n mukaisesti siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään. Jos kuitenkin vaje on vähäinen, se katetaan ensisijaisesti kysymyksessä olevan eläkelaitoksen varoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Lain 29 §:n 6 momenttia sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeisiin, joiden eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2014 tai sen jälkeen.

Lain 29 §:n 6 momenttia sovelletaan myös sellaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen tämän lain voimaantuloa ja yrittäjä täyttää yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaisen vanhuuseläkeiän tämän lain tultua voimaan.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske sellaista osatyökyvyttömyyseläkettä, jossa lisäeläkevakuutuksen mukainen vanhuuseläkeikä on alle 63 vuotta.

Lain voimaan tullessa 30 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tasausvastuuseen siirretään 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua lisäeläketurvasta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2013 kertynyt vastuvelka. Lisäksi rekisteröidyn lisäeläketurvan mukaiset etuudet ovat kokonaan yrittäjän eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavien eläkelaitosten yhteisesti kustannettavia ottaen kuitenkin huomioon, mitä 30 §:n 1 momentissa säädetään.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2013